

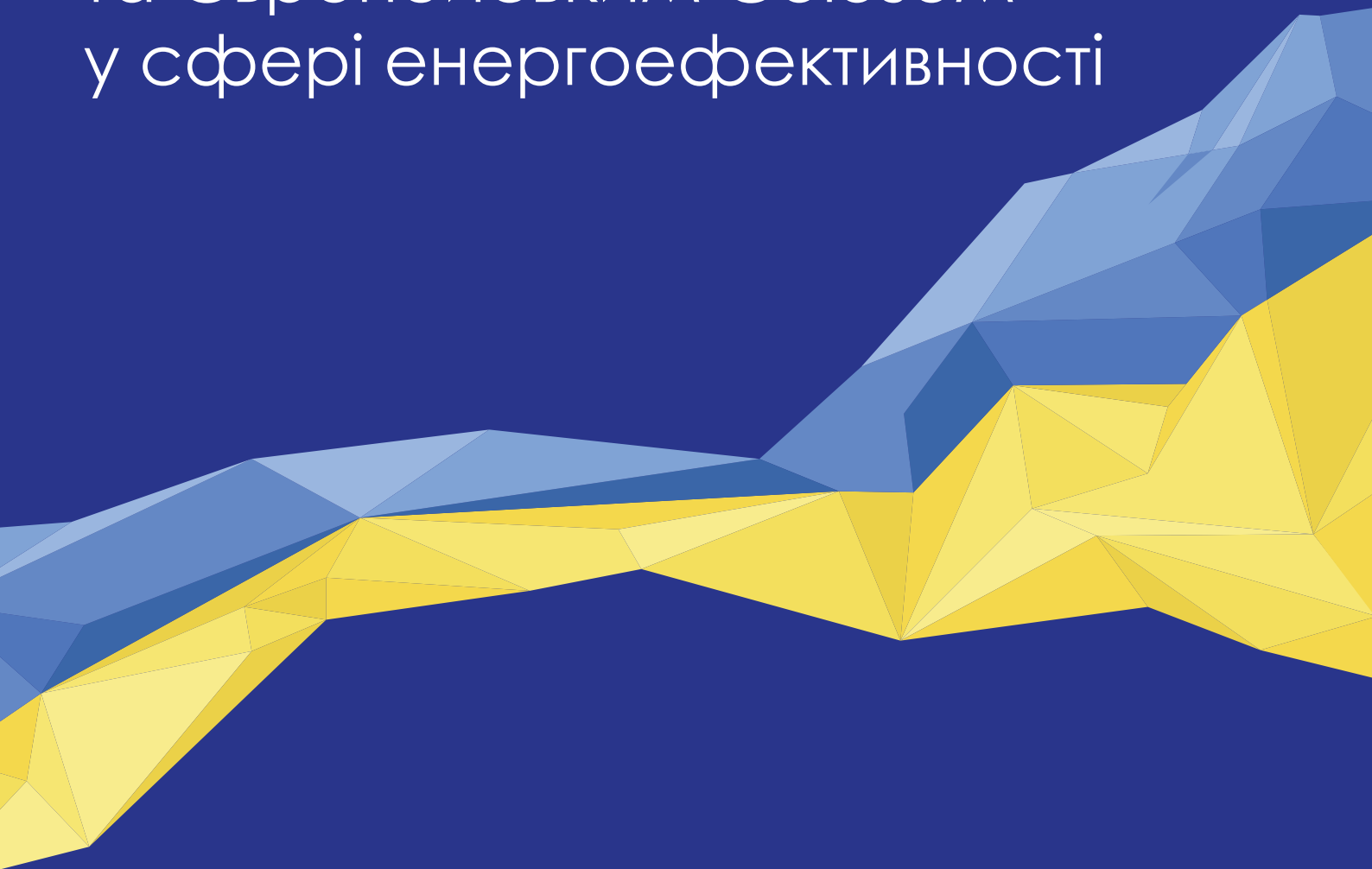
Проект фінансується
Європейським Союзом

ЛАБОРАТОРІЯ
ЗАКОНОДАВЧИХ
ІНІЦІАТИВ
www.parlament.org.ua

ПРОЕКТ "РАДА ЗА ЄВРОПУ"

Співробітництво між Україною та Європейським Союзом у сфері енергоефективності

**Співробітництво
між Україною та
Європейським Союзом
у сфері
енергоефективності**

Київ

2015

С. Павлюк, Р. Хорольський

Співробітництво між Україною та Європейським Союзом у сфері енергоефективності

Цю публікацію було створено за підтримки Європейського Союзу. За зміст публікації повну відповідальність несе ГО “Лабораторія законодавчих ініціатив”. Зміст публікації не є відображенням офіційної позиції Європейського Союзу

Проект “Рада за Європу” має на меті підвищення рівня знань про ЄС, зокрема про впровадження Угоди про Асоціацію та співпрацю між Україною та ЄС, серед народних депутатів України та представників місцевого самоврядування шляхом проведення серії семінарів-круглих столів та інших заходів.

Європейський Союз об'єднує 28 країн-членів, які вирішили поступово об'єднати свої знання, ресурси та долі. Протягом 50 років свого розширення вони разом побудували простір стабільності, демократії та сталого розвитку, водночас утверджуючи культурне розмаїття, толерантність та індивідуальні свободи.

Європейський Союз прагне розділити свої досягнення та цінності з країнами та людьми за межами своїх кордонів

© Автори-укладачі: С. Павлюк, Р. Хорольський

© Рецензент: О. Синьоокий

© ГО “Лабораторія законодавчих ініціатив”

Зміст

Вступ	4
1. Історія формування єдиного енергетичного ринку ЄС: три енергетичні пакети	6
2. Співробітництво між Україною та ЄС в енергетичній сфері	8
3. Зобов'язання у сфері енергоефективності в рамках Угоди про асоціацію	10
4. Законодавчі акти ЄС у сфері енергетичної ефективності	13
4.1. Загальні вимоги щодо енергетичної ефективності	13
4.2. Вимоги до екодизайну та ефективності приладів	13
4.3. Вимоги до маркування приладів	14
5. Базові директиви, що визначають політику енергоефективності	15
5.1. Директива 2006/32/EC від 5 квітня 2006 року про ефективність кінце- вого використання енергії та енергетичні послуги	15
5.2. Директива 2012/27/EU від 25 жовтня 2012 року з енергоефективності	16
5.3. Директива 2010/30/EC від 19 травня 2010 року про маркування та стандартної інформації про товар обсягів споживання енергії та інших ресурсів енергоспоживчими продуктами	17
5.4. Директива 2010/31/EC від 19 травня 2010 року щодо енергетичної ефективності будівель	17
6. Стан імплементації основних директив ЄС у сфері енергоефективності в законодавстві України	19
7. Міжнародні стандарти (ISO) системи енергетичного менеджменту	22
Додаток	24

ВСТУП

За даними Міжнародного Агентства Енергетики (IEA) енергоємність українського ВВП залишається однією з найвищих в Європі та у світі. Висока енергоємність робить економіку вразливою та неконкурентною, доходи населення низькими, а також створює постійну потребу постійного прямого та непрямого субсидування секторів економіки.

Значна частка імпортованих і надлишково споживаних енергоресурсів призводить також до негативного торгового балансу і в умовах глибокої фінансової кризи потребує негайної уваги уряду. Понад 70% енергії країни споживається містами, тому від спроможності міст скоротити потребу в енергії за рахунок запровадження технологічних та поведінкових змін у споживанні енергії залежить комфорт, безпека і задоволеність енергетичних потреб споживачів. Будівлі споживають понад 40% енергії міст, тому спроможність країни швидко скоротити споживання електричної та теплової енергії, а також води за рахунок програм енергоефективності стають наріжним каменем виживання міст та соціального спокою в країні.

Споживання енергії містами характеризується:

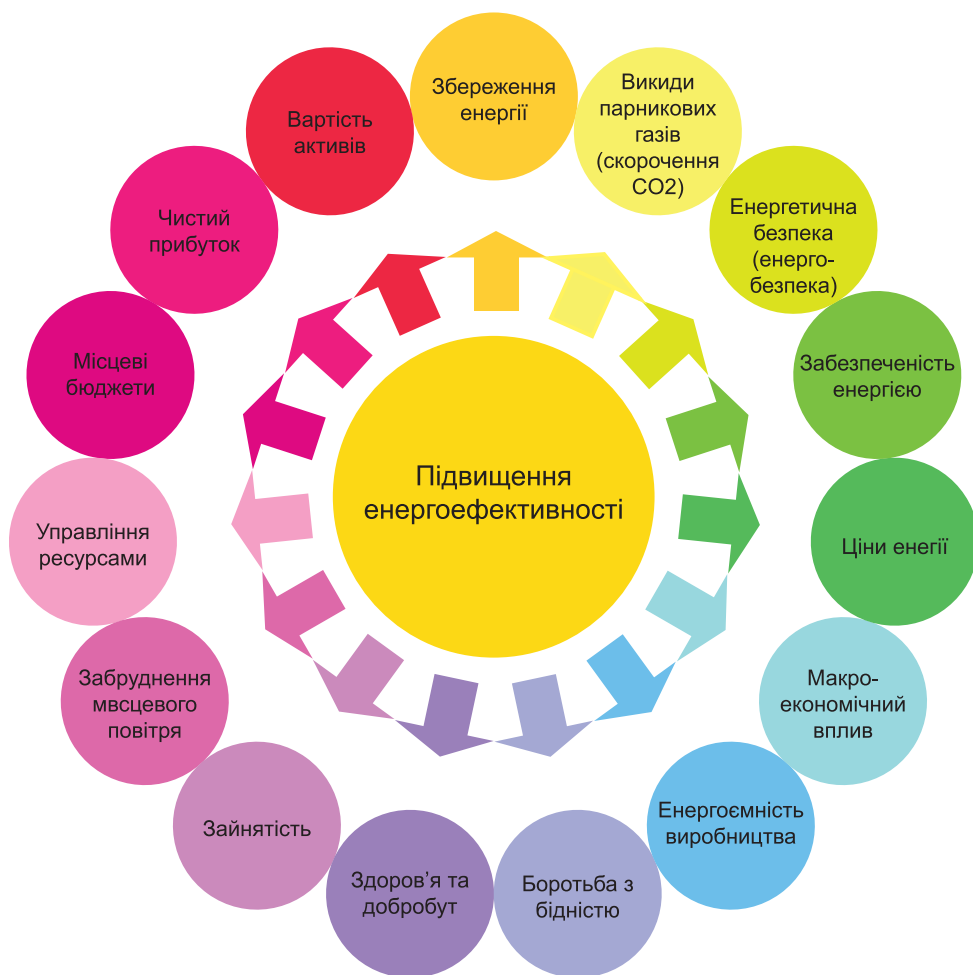
- відсутністю ринкових механізмів у сфері енергетики,
- незначною кількістю організованих власників житла,
- монополією постачальників,
- несприятливими умовами залучення приватних інвестицій у цю сферу,
- відсутністю повного обліку на всіх етапах надання комунальних послуг,
- високою зношеністю (80-85%) основних фондів галузі та як наслідок – важкою фінансовою ситуацією всіх учасників місцевого енергетичного ринку,
- високою залежністю від імпортованих енергоресурсів,
- відсутністю ефективного національного регулятора та прозорого формування тарифів на енергетичні послуги,
- відсутністю дієвих фінансових механізмів стимулювання заходів з енергозбереження.

Загальна сума субсидій та крос-субсидій на ринку газу, електроенергії та води у 2014 році перевищила 160 мільярдів гривень – третину національного бюджету, значно перевищивши прямі витрати на воєнні дії на сході України, і стала загрозою національній безпеці України. На момент укладання цього видання Україна не має сформованої дієвої стратегії дій чи національного плану, – документу, який би комплексно розглядав проблему скорочення потреби в енергії на всіх рівнях. Фрагментарні дії з газозаміщення та механізми підтримки, анонсовані Урядом, не відповідають масштабу загрози і потреби країни та не мають відчутного впливу на картину загального енергоспоживання. Багато державних службовців у розроблених документах демонструють нерозуміння різниці між енергоефективністю, енергозбереженням та запровадженням відновлюваних джерел енергії, відповідно якість і ефективність прийнятих рішень залишається низькою. Різкий ріст цін на енергію і неспроможність урядовців пояснити ці рішення породжують популістичну дискусію про високі тарифи і можливість їх зниження замість раціональної дискусії про створення ефективних механізмів підтримки термомодернізації житлових будинків.

Проблеми високого споживання, монополії великих постачальників енергоресурсів стали очевидними в ЄС ще на початку 90-років минулого століття, і вже з 1996 року

європейські інституції запропонували план поступової демонополізації енергосектору та впровадження масштабних програм енергозбереження в ЄС. Після 20 років розробки та впровадження у ЄС трьох хвиль енергетичного законодавства накопичено чималий практичний досвід реалізації програм, які Україна мусить впровадити в значно коротший час, але за наявності незрівнянно менших ресурсів – як фінансових, так і людських. Проблема високих втрат у будівлях, що сягають 50-80%, вимагає певної пріоритетизації дій – скорочення потреби і споживання, за якими вже слід сконцентруватися на заміщенні традиційних джерел енергії альтернативним, а не навпаки. Україна, маючи колосальний потенціал відновлюваних джерел енергії, мусить розвивати ці джерела як мінімум паралельно з програмами енергоефективності в кінцевих споживачів, оскільки за сьогоdnішнього надвисокого рівня енерговтрат проста заміна джерел не скоротить відчутно витрат на їх закупівлю, хоча перехід міст до траєкторії сталого розвитку є безальтернативним шляхом в середньостроковій перспективі. Використання місцевих енергоресурсів, окрім підвищення безпеки, створює нові робочі місця, залишає фінанси в місцевій громаді та підвищує її добробут.

Виконання всіх положень Енергетичного Співтовариства, директив та регламентів ЄС з енергоефективності надасть Україні можливість скористатися напрацьованим досвідом, скоротити час на розроблення національного законодавства та отримати дієву технічну та фінансову підтримку з боку Європейського Союзу та країн-членів, відкриє нові сектори економіки та створить сотні тисяч нових робочих місць, забезпечивши споживачів якіснішими послугами за нижчу ціну. Виконання наближеного законодавства Україною потребує створення спроможності з його впровадження, а отже потребує кадрового потенціалу та розуміння причин прийняття законодавчих актів і їх внутрішньої логіки.

1. Історія формування єдиного енергетичного ринку ЄС: три енергетичні пакети

Енергетичні пакети — це набір директив, а також пов'язаних із ними нормативних актів Євросоюзу, що регулюють внутрішній ринок газу та електроенергії. Законодавчі пакети було прийнято в 1996-1998, 2003 та 2009 роках відповідно. Прийняття таких директив було потрібне для підвищення ефективності енергетичного сектору й конкурентоспроможності економіки ЄС загалом.

Перший енергетичний пакет було розроблено в 1990-х, коли більшість національних ринків електроенергії та природного газу ЄС були монополізовані, і держави-члени ЄС вирішили на рівні Союзу поступово відкрити ці ринки для розвитку конкуренції. Зокрема, Європейський Союз вирішив:

- чітко розділити конкурентні частини промисловості (наприклад, поставки для споживачів) і неконкурентні частини (наприклад, експлуатація мереж);
- зобов'язати операторів неконкурентних частин промисловості (приміром, мереж та іншої інфраструктури) надавати доступ до інфраструктури третім сторонам;
- лібералізувати пропозицію на ринку (наприклад, скасувавши бар'єри, що перешкоджають появі додаткових імпортерів або виробників енергії);

- поступово усунути будь-які обмеження щодо зміни клієнтами постачальників енергії;
- запровадити незалежних регуляторів для моніторингу сектору.

Основними секторами, які ЄС намагався врегулювати цим пакетом, були ринок газу та електроенергії.

Таким чином, у 1996 році було прийнято Директиву 96/92/ЄС щодо загальних правил для внутрішнього ринку електроенергії, а в 1998 році – Директиву 98/30/ЄС щодо загальних правил для внутрішнього ринку природного газу. Згідно з прийнятими рішеннями Директиву щодо ринку електроенергії слід було запровадити у внутрішнє законодавство держав-членів ЄС до 1998 року, а Директиву щодо ринку газу – до 2000 року.

Другий енергетичний пакет було прийнято в 2003 році, коли директиви 2003/54/ЄС і 2003/55/ЄС замінили відповідні директиви Першого пакету.

В основу Другого пакету закладено вимогу про необхідність поділу вертикально інтегрованих енергетичних компаній. Це означало, що діяльність компаній, що транспортують газ, має бути відокремлена від діяльності з видобутку чи доставки газу. Крім того, пакет встановив два різні конкретні часові терміни лібералізації продажів електроенергетики та газу на роздрібних ринках, а саме липень 2004

року для промислових споживачів та липень 2007 року для приватних домогосподарств.

Другий Пакет також визначив необхідність створення незалежних регулюючих органів в секторі енергетики.

Третій енергетичний пакет став логічним продовженням Другого законодавчого пакету. Необхідність його розробки була зумовлена скаргами дрібних трейдерів енергетичними ресурсами на обмеження доступу до розподільчих мереж, що використовуються великими енергетичними компаніями. Прийняття цього пакету постійно відкладалося майже два роки. Ситуація змінилася після українсько-російського «газового конфлікту» в січні 2009 року, коли ЄС майже на три тижні залишився без поставок газу з Росії, і дефіцит палива відчувався в багатьох країнах. Метою російського тиску було змусити ЄС погодитися на будівництво обхідних газопроводів поза територією України. Саме після цього конфлікту було отримано згоду на будівництво «Північного потоку». Одночасно ЄС прискорив прийняття Третього енергопакету, який було прийнято в липні 2009 року.

Третій законодавчий пакет складається з п'яти документів.

1) Директива 2009/72/ЄС щодо загальних правил для внутрішнього ринку електроенергії, яка скасовує Директиву 2003/54/ЄС.

2) Директива 2009/73/ЄС щодо загальних правил для внутрішнього ринку природного газу, яка скасовує Директиву 2003/55/ЄС.

3) Регламент ЄС № 713/2009, що засновує Агентство з питань співробітництва регуляторів у сфері енергетики (Agency for the Cooperation of Energy Regulators).

4) Регламент ЄС № 714/2009 про умови доступу до мереж транскордонних обмінів електроенергією, який скасовує Регламент ЄС № 1228/2003.

5) Регламент ЄС № 715/2009 про умови доступу до мереж транспортування природного газу, який скасовує Регламент ЄС № 1775/2005.

Головною особливістю нового пакету стала фактична заборона компаніям одночасно і продавати, і транспортувати газ та електроенергію. Статті 13-16 Директиви 2009/72/ЄС встановили вимогу до транспортних мереж або продати мережі, або віддати управління ними незалежному операторові. Прийняття пакету спричинило створення двох Європейських мереж операторів систем передачі – ENTSO (European Network of Transmission System Operators): ENTSO-E у секторі електроенергії та ENTSO-G у секторі газу.

Директиви також містять ряд положень, що стосуються питань навколишнього середовища, енергоефективності, відновлюваної енергетики, статистичної інформації про стан енергоринків та її відкритості для споживачів.

Нові вимоги до енергетичних компаній стосувалися не лише європейських фірм, а й компаній із третіх країн, що працюють з ринком ЄС.

2. Співробітництво між Україною та ЄС в енергетичній сфері

Одним з перших документів, у якому здійснено спробу виписати стратегію співпраці між Україною та ЄС у сфері енергетики, став Меморандум про взаєморозуміння між Україною та ЄС щодо співробітництва у сфері енергетики, укладений 1 грудня 2005 року.

Положеннями Меморандуму передбачалася реалізація дорожніх карт за 4-ма напрямками:

- ядерна безпека;
- інтеграція ринків електроенергії та газу;
- підвищення безпеки енергопостачання і транзиту вуглеводнів;
- енергоефективність.

Щороку сторони переглядали звіт про виконання Меморандуму з метою оцінки прогресу у його виконанні. У рамках виконання Меморандуму у квітні 2008 року було підписано Дорожню карту з енергоефективності, використання відновлюваних джерел енергії та заходів щодо подолання зміни клімату.

Після балканського конфлікту 1990-х, внаслідок якого значно постраждала спільна енергетична мережа регіону, а також внаслідок постійного зростання цін на енергетичні ресурси на початку 2000-х та енергетичних криз 2006-2009 років, Європейська Комісія ініціювала розвиток ряду

директив, що стосувалися питань енергетики, енергоефективності та енергозбереження. У першій половині 2000-х років Єврокомісія також підтримала створення та розширення Енергетичного Співтовариства, яке задумувалося як інструмент наближення енергетичного законодавства у країнах не-членах ЄС до вимог законодавства Євросоюзу.

25 листопада 2008 р. були розпочаті переговори між Україною та Єврокомісією щодо набуття Україною членства в Енергетичному Співтоваристві. Рішенням Ради міністрів Енергетичного Співтовариства від 18 грудня 2009 р. було затверджено приєднання України до цього Договору. 24 жовтня 2010 року був підписаний, а з 1 лютого 2011 року набрав чинності Протокол про приєднання України до Договору про заснування Енергетичного Співтовариства і, відповідно, Україна стала членом Енергетичного Співтовариства.

Підписання Договору для всіх сторін-учасників означає запровадження ряду відповідних актів *acquis communautaire* (тобто законодавства ЄС та практики його тлумачення і застосування) у таких сферах:

- газовий ринок (у рамках Третього пакету – 3 директиви, 2 регламенти);

- електроенергія (у рамках Третього пакету – 2 директиви, 3 регламенти);
- охорона навколишнього середовища (3 директиви);
- конкуренція, антимонопольна діяльність та державна допомога (положення Договору);
- відновні джерела енергії (1 директива);
- енергоефективність (3 директиви та вимоги з сертифікації);
- статистика (1 директива, 1 розпорядження);

- нафтовий сектор (1 директива).

На виконання зобов'язань, передбачених у Протоколі, 3 серпня 2011 року було прийняте Розпорядження КМУ № 733-р «Про затвердження плану заходів щодо виконання зобов'язань в рамках Договору про заснування Енергетичного Співтовариства»¹. У 2013 та 2014 роках до Плану заходів вносилися зміни.

¹ Текст Плану заходів наведено в додатку до цієї публікації.

Серед переліку завдань, включених до Плану заходів, зокрема, визначені такі:

13. Розробити заходи та методологію стосовно застосування загальноприйнятих стандартів ЄС відповідно до вимог статті 22 Договору про заснування Енергетичного Співтовариства.

15. Розробити Національний план дій з енергоефективності відповідно до вимог рішення Ради Міністрів Енергетичного Співтовариства від 18 грудня 2009 р. та від 24 вересня 2010 р. стосовно імплементації деяких директив з енергоефективності, зокрема Директиви 2010/32/EU щодо кінцевої ефективності використання енергії та енергетичного сервісу, Директиви 2010/31/EU щодо енергетичних характеристик будівель, Директиви 2010/30/EU щодо маркування енергетичної продукції.

17. Привести нормативно-правову базу з питань статистики в енергетиці у відповідність з вимогами Регламенту ЄС № 1099/2008 Європейського Парламенту та Ради від 22 жовтня 2008 р. про статистику в галузі енергетики, а також здійснити заходи щодо впровадження положень Директиви 2008/92/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 22 жовтня 2008 р. стосовно процедури співробітництва щодо забезпечення прозорості процедури встановлення цін на газ та електроенергію, які постачаються промисловим кінцевим користувачам (нова редакція).

3. Зобов'язання у сфері енергоефективності в рамках Угоди про асоціацію

Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом заклала якісно нову правову основу для подальших взаємин між Україною та ЄС і слугуватиме стратегічним орієнтиром для проведення системних соціально-економічних реформ в Україні, широкомасштабної наближення законодавства України до норм і правил ЄС, в тому числі в галузі енергетики.

Розділ V Угоди «Економічне та секторальне співробітництво» містить положення про умови, механізми та часові рамки наближення законодавства України до законодавства ЄС, зобов'язання України щодо реформування інституційної спроможності відповідних установ, а також принципи співробітництва між Україною, ЄС і його державами-членами в низці секторів економіки України та напрямків реалізації державної галузевої політики. 28 глав цього розділу Угоди передбачають відповідні заходи у таких секторах як енергетика, включаючи ядерну, транспорт, захист навколишнього середовища, промислова політика та підприємництво, сільське господарство, оподаткування, статистика, надання фінансових послуг, туризм, аудіовізуальна політика, космічні дослідження, охорона здоров'я, науково-технічна співпраця, культура, освіта тощо.

Зобов'язання України, що стосуються питань енергоефективності, визначені

переважно в положеннях Глави 1 «Співробітництво у сфері енергетики, включаючи ядерну енергетику» розділу V «Економічне і галузеве співробітництво».

По-перше, у статті 338 визначено цілі та напрямки співпраці України та ЄС в енергетичній сфері щодо енергоефективності:

- сприяння енергоефективності та енергозбереженню, у тому числі шляхом формування політики щодо енергоефективності та структури права і нормативно-правової бази з метою досягнення значного прогресу відповідно до стандартів ЄС, зокрема ефективну генерацію, виробництво, транспортування, розподіл та використання енергії, на основі функціонування ринкових механізмів, а також ефективного використання енергії при застосуванні обладнання, освітленні та у будівлях» (пункт «і»);
- розвиток та підтримка відновлювальної енергетики з урахуванням принципів економічної доцільності та охорони навколишнього середовища, а також альтернативних видів палива, зокрема стале виробництво біопалива і співробітництво у сфері нормативно-пра-

- вових питань, сертифікації та стандартизації, а також технологічного і комерційного розвитку (пункт «і»);
- просування Механізму спільного запровадження Кіотського протоколу до Рамкової конвенції Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату 1997 року з метою зменшення викидів парникових газів шляхом реалізації проєктів у сфері енергоефективності та відновлювальної енергетики (пункт «к»);
 - науково-технічне співробітництво та обмін інформацією з метою розвитку та удосконалення технологій у сфері виробництва енергії, її транспортування, постачання та кінцевого споживання, особливо увагу приділяючи технологіям енергоефективності та екологічно безпечним технологіям, зокрема вловлювання та зберігання вуглецю, ефективні та «чисті» технології у вугільній галузі, відповідно до встановлених принципів, визначених, зокрема, в Угоді про співробітництво у сфері науки та технологій між Україною та Європейським Співтовариством (пункт «л»).

По-друге, у Додатку XXVII, який визначає зобов'язання України з наближення законодавства в енергетичній сфері (стаття 341 Угоди), міститься перелік законодавчих актів ЄС з питань енергоефективності¹.

Крім того, окремі зобов'язання щодо енергетичної ефективності містяться в інших розділах Угоди, які стосуються таких сфер співробітництва як оподаткування, промислова політика, технічне регулювання та сталий розвиток:

- Україна зобов'язалася «впровадити поступово, виходячи із майбутніх потреб України у сфері захисту

навколишнього середовища та енергоефективності, якими вони можуть бути, зокрема у результаті міжнародних переговорів після 2012 року щодо зміни клімату» положення Директиви Ради № 2003/96/ЄС від 27 жовтня 2003 року про реструктуризацію системи Співтовариства щодо оподаткування енергопродуктів та електроенергії (Додаток XXVIII до глави 4 «Оподаткування» розділу V «Економічне і галузеве співробітництво»)

- Сторони зобов'язалися співпрацювати щодо сприяння підвищенню конкурентоспроможності, що «включає управління структурними змінами (реструктуризацією), а також управління в галузі охорони навколишнього середовища та енергетики, зокрема з питань енергоефективності та чистого виробництва» (п. «b» ст. 379 у главі 10 «Політика у сфері промисловості та підприємництва» розділу V Угоди);
- у рамках переходу України на систему технічного регулювання ЄС, держава взяла зобов'язання гармонізувати свої вимоги до безпечності промислових товарів, в тому числі в аспекті енергетичної ефективності. Зокрема, йдеться про законодавство ЄС, що стосується технічних вимог щодо енергоспоживання електричних побутових холодильників та морозильних камер, а також що стосується маркування та стандартна інформація щодо споживання енергії та інших ресурсів, пов'язаних з енергетичними продуктами (Додаток III до глави 3 «Технічні бар'єри у торгівлі» розділу IV Угоди);
- Україна та ЄС взяли зобов'язання докладати зусиль «для сприяння і заохочення торгів-

¹ Їх перелік наведено в розділі 4 цієї публікації.

лі та прямих іноземних інвестицій в екологічно чисті товари, послуги й технології, використання збалансованих джерел відновлюваної енергії та енергозберігаючих продуктів і послуг, а також екологічне маркування товарів, у тому числі шляхом усунення пов'язаних із цим нетарифних бар'єрів» (п. 2 ст. 293 «Торгівля на користь сталого розвитку», у главі 13 «Торгівля та сталий розвиток» розділу IV Угоди²).

Також важливо відзначити, що згідно зі ст. 278 Угоди про асоціацію у випадку, якщо існує розбіжність чи конфлікт між зобов'язаннями Сторін за Угодою про асоціацію та зобов'язаннями за Договором про заснування Енергетичного Співтовариства, то пріоритет матимуть зобов'язання в рамках Енергетичного Співтовариства.

2 Відповідно до чинних домовленостей положення розділу IV угоди набудуть чинності з 1 січня 2016 року.

4. Законодавчі акти ЄС у сфері енергетичної ефективності

Зобов'язання України з наближення законодавства у сфері енергетичної ефективності наведені у Додатку XXVII до Угоди. Перелік законодавчих актів ЄС з питань енергоефективності.

4.1. Загальні вимоги щодо енергетичної ефективності

Директива № 2004/8/ЄС про заохочення когенерації.

Положення Директиви мають бути впроваджені Україною протягом 3 років (до 01.11.2017 року) з дати набрання чинності Угодою про асоціацію.

Директива № 2002/91/ЄС щодо енергетичного функціонування будівель.

Положення Директиви мають бути відображені у законодавстві України протягом 3 років та впроваджені протягом 5 років з дати

набрання чинності Угодою про асоціацію (до 01.11.2017 та 01.11.2019 відповідно).

Директива № 2006/32/ЄС про ефективність кінцевого споживання енергії та енергетичні послуги.

Положення Директиви мають бути відображені у законодавстві України протягом 5 років та впроваджені протягом 8 років з дати набрання чинності Угодою про асоціацію (до 01.11.2019 та 01.11.2022 відповідно).

4.2. Вимоги до екодизайну та ефективності приладів

Директива № 2005/32/ЄС, що встановлює вимоги до екологічного проектування енергопоглинаючих продуктів.

Імплементаційні Директиви/Регламенти:

1) Регламент Комісії (ЄС) № 278/2009 щодо вимог екодизайну для режиму холостого стану споживання електроенергії та середньої енергетичної ефективності;

2) Регламент Комісії (ЄС) № 245/2009

щодо вимог екодизайну для флуоресцентних ламп (ламп денного світла) без інтегрованого баластного опору, для високо-інтенсивних розрядних ламп та для баластного опору і освітлювальних пристроїв, які розраховані для функціонування цих ламп;

3) Регламент Комісії (ЄС) № 244/2009 щодо вимог екодизайну для ненаправлених побутових ламп;

4) Регламент Комісії (ЄС) № 107/2009 щодо вимог екодизайну для простих деко-

дерів каналів кабельного телебачення;

5) Регламент Комісії (ЄС) № 1275/2008 щодо вимог екодизайну для режимів очікування і відключення споживання електроенергії електричним та електронним побутовим та офісним обладнанням;

6) Директива Ради № 92/42/ЄЕС щодо вимог ефективності для нових водонагрівальних котлів на рідкому чи газоподібному паливі;

7) Директива № 96/57/ЕС про вимоги щодо ефективності споживання енергії побутовими електричними холодильниками, морозильними камерами та їх комбінаціями;

8) Директива № 2000/55/ЕС про вимоги щодо енергетичної ефективності баласт-

ного опору приладів флуоресцентного освітлення;

Положення основної Директиви, а також відповідні імплементаційні акти ЄС («дочірні директиви та регламенти») повинні бути впроваджені Україною протягом 3 років з дати набрання чинності Угодою про асоціацію (тобто до 01.11.2017 року). У випадку затвердження нових дочірніх директив/регламентів, вони мають бути впроваджені у відповідності до графіків, встановлених у цих директивах/регламентах, після внесення змін до цього Додатку згідно з інституційними положеннями, викладеними у розділі VII Угоди, і доведених до відома української сторони.

4.3. Вимоги до маркування приладів

Директива № 92/75/ЄЕС про вказування за допомогою маркування та зазначення стандартної інформації про товар обсягів споживання енергії та інших ресурсів побутовими електроприладами.

Імплементаційні Директиви/Регламенти:

1) Директива Комісії № 2003/66/ЕС про маркування споживання електричної енергії побутовими електричними холодильниками, морозильними камерами та їх комбінаціями;

2) Директива Комісії № 2002/40/ЕС щодо маркування побутових електричних плит залежно від типу енергоспоживання;

3) Директива Комісії № 2002/31/ЕС про маркування побутових кондиціонерів залежно від типу енергоспоживання;

4) Директива Комісії № 98/11/ЕС про маркування побутових ламп залежно від типу енергоспоживання;

5) Директива Комісії № 97/17/ЕС про маркування посудомийних машин залежно від типу енергоспоживання зі змінами і доповненнями, внесеними Директивою Комісії № 1999/9/ЕС про маркування посудомийних машин залежно від типу енергоспоживання;

6) Директива Комісії 96/60/ЕС про маркування побутових пральних машин, комбінованих із сушильними залежно від типу енергоспоживання;

7) Директива Комісії № 95/13/ЕС про маркування побутових електричних барабанних сушильних машин залежно від типу енергоспоживання;

8) Директива Комісії № 95/12/ЕС про маркування побутових пральних машин залежно від типу енергоспоживання.

Положення основної Директиви, а також відповідні імплементаційні акти ЄС («дочірні директиви та регламенти») повинні бути впроваджені Україною протягом 2 років з дати набрання чинності Угодою про асоціацію (тобто до 01.11.2016 року). У випадку затвердження нових дочірніх директив/регламентів, вони мають бути впроваджені у відповідності до графіків, встановлених у цих директивах/регламентах, після внесення змін до цього Додатку згідно з інституційними положеннями, викладеними у розділі VII Угоди, і доведених до відома української сторони.

5. Базові директиви, що визначають політику енергоефективності

5.1. Директива 2006/32/ЕС від 5 квітня 2006 року про ефективність кінцевого використання енергії та енергетичні послуги

Метою цієї Директиви¹ є підвищення і вдосконалення рентабельності раціонального кінцевого використання енергії шляхом:

- забезпечення необхідних орієнтовних планових показників, а також механізмів, заохочень та інституційних, фінансових і юридичних систем для усунення існуючих бар'єрів на ринку, а також недоліків, які перешкоджають раціональному кінцевому використанню енергії;
- створення умов для розвитку і сприяння ринку енергетичних послуг, а також здійснення інших заходів з покращення раціонального використання енергії кінцевими користувачами.

Ключовими нововведеннями Директиви є:

- встановлення мінімально визначеного показника збереження енергії (мета – мін. 9% за 9 років реалізації), методології розрахунку, в тому числі проміжної мети енергозбереження та уповноваженого державного органу;

ного показника збереження енергії (мета – мін. 9% за 9 років реалізації), методології розрахунку, в тому числі проміжної мети енергозбереження та уповноваженого державного органу;

- встановлення обов'язку для енергетичних компаній всіх рівнів подавати зведену статистичну інформацію про споживання енергії кінцевих споживачів визначеним органам влади або відомствам;
- рекомендація створити фінансові інструменти для стимулювання економії енергії (усунення перешкод у національному законодавстві, типовий договір на ЕСКО послуги тощо);
- рекомендація створити Фонд і механізми фінансування постачання енергетичних послуг і заходів щодо підвищення енергоефективності;
- забезпечення наявності ефективних схем енергетичного аудиту,

¹ Український переклад тексту директиви розміщено за посиланням http://saee.gov.ua/documents/dyrektyva_2006_32.doc.

створених з метою визначити потенційні заходи з покращення раціонального використання енергії, які незалежним чином проводяться в усіх кінцевих споживачів, включаючи малі домашні господарства, комерційні структури і малих та середніх промислових споживачів;

- забезпечення максимально можливої кількості споживачів індивідуальними засобами обліку за обґрунтованою ціною та виставлення рахунків на підставі засобів індивідуального обліку;
- створення Національних планів дій з енергоефективності (NEEAPs) на кожні три роки та відслідковування і звітування їх виконання.

5.2. Директива 2012/27/EU від 25 жовтня 2012 року з енергоефективності

Директива¹ була прийнята 25 жовтня 2012 року, після завершення переговорів між Україною та ЄС щодо Угоди про асоціацію. З 5 червня 2014 року вона замінила Директиву 2006/32/ЄС і Директиву 2004/08/ЄС.

Директива 2012/27/EU з енергоефективності, порівняно з Директивою 2006/32/ЄС з енергетичних послуг, встановлює вищі вимоги до забезпечення енергоефективності та енергозбереження. Зокрема, особлива увага надана питанням енергоефективності у будівлях державного сектору: вимоги посилені, щоб зробити їх зразком для наслідування іншими секторами. Також звертається увага на важливість механізму державних закупівель у цьому процесі.

Директива встановлює загальні рамки обов'язкових заходів для стимулювання енергоефективності на шляху до досягнення мети 20-відсоткового скорочення викидів CO₂ та скорочення енергоспоживання до 2020 року.

У розвиток Директиви 2006/32 щодо необхідності доброго прикладу для наслі-

дування та лідерства урядових будівель у процесі термомодернізації будівель, Директива 2012/27/EU встановлює обов'язок щорічного ремонту 3% урядових будівель, що не відповідають нормам споживання. Обов'язок поширюється на будівлі загальною площею понад 500 квадратних метрів.

Також Директива зобов'язує уряди держав-членів ЄС враховувати показник енергоспоживання при закупі товарів та послуг для державних установ і використовувати такий критерій у тендерах.

Директива пропагує використання недорогих і якісних енергоаудитів, створення системи вибіркової верифікації енергоаудитів, програм навчання енергоаудиторів, а також вимагає створити стимули для малих і середніх підприємств пройти енергоаудит.

Крім того, документ встановлює обов'язкову перевірку для великих компаній і сприяє впровадженню систем енергоменеджменту.

Директива запроваджує штрафні санкції до держав-членів ЄС, які не виконуватимуть її положення.

¹ На момент публікації офіційного перекладу українською мовою тексту Директиви здійснено не було.

5.3. Директива 2010/30/ЕС від 19 травня 2010 року про маркування та стандартної інформації про товар обсягів споживання енергії та інших ресурсів енергоспоживчими продуктами

Директива¹ встановлює вимоги щодо маркування та стандартної інформації про товар обсягів споживання енергії та інших ресурсів енергоспоживчими продуктами.

Директива встановлює рамки для гармонізації державних заходів щодо публікування, насамперед шляхом маркування та зазначення інформації про товар, інформації про споживання енергії та інших основних ресурсів, а також додаткової інформації стосовно певних типів енергоспоживчих продуктів, дозволяючи таким чином кінцевим споживачам обирати більш енергоефективні продукти. Ця Директива застосовується до енергоспоживчих продуктів, які мають значний прямий або непряний вплив на споживання енергії та, за необхідності, інших основних ресурсів під час використання.

Всі постачальники та дистриб'ютори, які знаходяться на їх території, зобов'язані вказувати клас енергоспоживання пристро-

їв. Директива встановлює візуальне маркування шкалою кольорів і складається з не більше ніж сімох різних кольорів, від темно-зеленого до червоного.

Інформація, що описує споживання електроенергії, інших форм енергії та, за необхідності, інших основних ресурсів під час використання товару, та додаткова інформація, відповідно до цієї Директиви, доводиться до уваги кінцевих споживачів шляхом використання мікрофіші та знаків маркування, пов'язаних з продуктами, які представлені на продаж, оренду, оренду з правом викупу, або представляються кінцевим споживачам безпосередньо чи опосередковано шляхом будь-якого виду продажу на відстані, включаючи Інтернет.

Директива вимагає супроводжувати впровадження маркування освітніми та агітаційними інформаційними кампаніями, спрямованими на заохочення енергоефективності та більш відповідального використання енергії кінцевими споживачами.

¹ Український переклад тексту директиви розміщено за посиланням http://saee.gov.ua/documents/dyrektyva_2010_30.doc.

5.4. Директива 2010/31/ЕС від 19 травня 2010 року щодо енергетичної ефективності будівель

Серед українського експертного середовища поширена думка про некоректність перекладу назви і частини термінології Директиви¹, оскільки термін «енергетична ефективність» дає спотворене розуміння оригінального значення терміну «energy

performance». Останній є відповідником фрази «енергетична функціональність» чи «енергетичний прояв», – тобто термін, який відображає динаміку споживання, включно з впливом на нього поведінки людей, що перебувають у приміщенні. Ця підміна понять призводить до некоректного розуміння законодавцями вимог директиви і відповідно закладеної в ній логіки.

¹ Український переклад тексту директиви розміщено за посиланням http://saee.gov.ua/documents/dyrektyva_2010_31.doc.

Ця Директива має на меті сприяти енергетичній ефективності будівель з урахуванням зовнішніх кліматичних і місцевих умов, а також вимог щодо клімату в приміщеннях та економічної рентабельності модернізації.

Основними елементами Директиви є встановлення стандарту низького споживання для нових будівель, створення дієвих механізмів стимулювання скорочення енергоспоживання в існуючих будівлях, впровадження енергетичної сертифікації будівель, створення дієвих механізмів стимулювання скорочення споживання в них енергії.

Держави-члени повинні прийняти або на національному, або на регіональному рівні методику розрахунку енергетичних характеристик будівель з врахуванням таких елементів як теплові характеристики будівлі, ізоляція опалення та гаряче водопостачання, установки для кондиціонування повітря, внутрішнє освітлення.

Документ вимагає впровадити методологію розрахунку енергетичної ефективності будівель відповідно до спільних загальних рамок.

Директива вимагає, щоб з 31 грудня 2020 року всі нові будівлі будувалися за стандартом майже нульового споживання енергії. Нові будівлі, що знаходяться у влас-

ності державних органів, повинні відповідати цим критеріям з 31 грудня 2018 року.

Директива вимагає створення фінансових та інших інструментів для сприяння енергетичній ефективності існуючих будівель та переходу до будівель із майже нульовим споживанням енергії. Держави-члени ЄС повинні створити дієві інструменти підтримки з огляду на національні обставини, а також повинні вживати заходів, необхідних для гарантування того, щоб під час здійснення значних перебудов будівель покращувалася енергетична ефективність будівлі.

Європейська Комісія рекомендує оформити визначення будівель майже нульової енергії та встановити до 2015 року проміжні цілі для покращення енергетичної ефективності нових будівель.

Директива вимагає вжити заходів, необхідних для запровадження системи сертифікації енергетичної ефективності будівель. Сертифікат енергетичної ефективності повинен включати енергетичну ефективність будівлі та референтні значення, такі як мінімальні вимоги енергетичної ефективності, щоб власники або орендарі будівлі або її частини могли порівняти та оцінити їх витрати на утримання цього об'єкту.

6. Стан імплементації основних директив ЄС у сфері енергоефективності в законодавстві України

Європейська Комісія надає особливої уваги питанням не лише створення відповідного законодавства для виконання директив, але і спроможності його виконувати.

Такий підхід вимагає перегляду, укріплення існуючих організаційних структур і поліпшення внутрішньої координації між органами влади, а також із спільнотою міжнародних фінансових структур в Україні.

Прийняття декількох законів, що регулюють права власності в багатоповерхових будинках, енергосервісні закупівлі та зміни до бюджетного кодексу разом з заявленою програмою переходу до економічно обґрунтованих тарифів створюють передумови для появи попиту на проекти термомодернізації будинків. Забезпечення постійного вдосконалення цих законів та усунення максимальної кількості процедурних бар'єрів сприятиме швидшому скороченню споживання імпортованих енергоносіїв, запровадженню відновлюваних джерел енергії та покращить енергетичну безпеку України.

Створення ефективної системи здешевлення кредитів для таких проектів є критично необхідним для масштабних проектів у житловому секторі, оскільки існуюча вартість кредитів робить частину робіт економічно неоподаткованими та відлякує частину потенційних учасників таких програм. Прийняття Кабінетом Міністрів України постанови від 8 квітня 2015 року № 231, спрямовану на

стимулювання населення, ОСББ та ЖБК до впровадження енергоефективних заходів, є позитивним першим кроком, але потребує вдосконалення.

У проектуванні нового законодавства слід застосовувати комплексний підхід: пов'язувати стратегічні документи (Стратегія, NEEAP) з нарощуванням спроможності з реалізації законодавчих вимог, приділяти увагу подальшому зміцненню інституційної структури та підвищенню обізнаності і спроможності на всіх рівнях, вдосконалювати статистичну інформацію щодо споживання та її доступність.

Запровадження в можливо стислі терміни максимальної кількості лічильників газу та тепла, а також встановлення засобів регулювання споживання тепла мають залишатися одним з найвищих пріоритетів діяльності Уряду.

Особливої уваги слід надавати узгодженню програм національного рівня з іншими національними стратегіями та регіональними і місцевими планами. Важливо будувати національні програми, спираючись на достовірну статистику споживання енергоресурсів кінцевими споживачами, а також сприяти розвитку спроможності населених пунктів керувати власною енергетикою. Демоніфікація місцевих ринків енергії сприятиме появі конкуренції, скороченню втрат і здешевленню енергетичних послуг для населення.

Прийняття у квітні 2015 року Закону України «Про ринок природного газу» сприймається також як позитивний крок до демонополізації енергетичних ринків.

Запровадження інституту енергоменеджерів на основі ISO 50010 в органах місцевого самоврядування може стати вагомим інструментом скорочення енергоспоживання вже в короткостроковій перспективі.

Європейська Комісія з задоволенням відзначила участь понад 100 міст України в

Угоді Мерів – ініціативі ЄС зі скорочення викидів вуглекислого газу на 20% до 2020 року за рахунок впровадження програм енергозбереження та енергоефективності. Міста, що беруть участь у цій ініціативі, з 2010 року накопичили значний досвід, який слід використовувати у проектуванні документів національного рівня.

Таблиця основних законодавчих актів на виконання Директив ЄС у сфері енергоефективності, а також стан їх імплементації станом на дату цієї публікації

Директива	Стан імплементації	Законодавчий акт України, проект або інший документ	Деталі
Директива 2006/32/ЄС	Не імplementована, наявні проекти, що частково реалізують положення Директиви	Проект Закону «Про ефективне використання паливно-енергетичних ресурсів»	Не подано
		Проект Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо обов'язкового комерційного обліку та вдосконалення відносин у сфері житлово-комунальних послуг»	Не подано
		Проекти Закону «Про енергетичний аудит»	Розробляється стандарт енергоаудиту
		Проект Національного плану дій з енергоефективності до 2020 року	Проект подано у вересні 2014 року, ЄК має низку застережень.
		Проект закону про Національну комісію, що здійснює регулювання у сфері енергетики та комунальних послуг	Внесено до ВР

Директива 2010/30/EU	Частково імплементована	Технічний регламент енергетичного маркування енергоспоживчих продуктів	Прийнятий КМУ 27 травня 2015 року
		Технічний регламент енергетичного маркування побутових електричних холодильників	Прийнятий КМУ
		Проект Технічного регламенту енергетичного маркування побутових електричних ламп та світильників.	Прийнятий КМУ
		Технічний регламент енергетичного маркування побутових пральних машин	Прийнятий КМУ
		Проект Технічного регламенту енергетичного маркування телевізорів	Прийнятий КМУ
		Проект Технічного регламенту енергетичного маркування побутових повітряних кондиціонерів	Доопрацьовується ДЄЕ
		Проект Технічного регламенту енергетичного маркування барабано-сушильних машин	На погодженні КМУ
		Проект Технічного регламенту енергетичного маркування пилососів	Розробляється ДЄЕ
		Проект Технічного регламенту енергетичного маркування духовок та витяжок	Розробляється ДЄЕ
Директива 2010/31/EU	Не імплементована, наявний законопроект, що частково реалізує положення Директиви	Проект закону «Про енергетичну ефективність житлових та громадських будівель»	Проект закону розроблено, ЄК має застереження до проекту
		Створення Фонду енергоефективності	ДЄЕ розробило проект Фонду
		Закон про ЕСКО	Прийнято ВР
		розробка примірною енергосервісного договору	Мінрегіонбуд розробляє примірний енергосервісний договір
		Впровадження енергоменеджменту	Дві робочі групи в Мінрегіоні та ДЄЕ розробляють проект Постанови КМУ про впровадження ЕМ

7. Міжнародні стандарти (ISO) системи енергетичного менеджменту

Прийняття базових директив ЄС у сфері енергоефективності порушує питання створення рутинних правил для управління не лише транспортуванням і генерацією, але і споживанням і економії енергії – процедур та стандартів, а також розбудови спроможності всіх учасників енергетичного ринку їх виконувати.

Впровадження в Україні міжнародних стандартів ISO може допомогти вирішити проблему енергозбереження енергії за рахунок підвищення енергоефективності у прив'язці до правил та процедур, що приводять до поведінкових змін споживачів, а також застосування технологій використання відновлюваних джерел енергії.

Стандарти відіграють важливу роль у розвитку технічної сумісності та глобальної конкурентоспроможності бізнесу.

Наразі є такі міжнародні стандарти (ISO)¹ системи енергетичного менеджменту:

1) **ISO 50001:2011** – на розробку систем енергоменеджменту (вже прийнятий в Україні як національний та є чинним з 01.01.2015 – **ДСТУ ISO 50001:2014**);

2) **ISO 50002:2014** – на основні принципи і вимоги до проведення енергетичних аудитів;

3) **ISO 50003:2014** – на вимоги до органів, які проводять аудит і сертифікацію систем енергетичного менеджменту;

4) **ISO 50004:2014** – на впровадження, супровід та поліпшення системи енергетичного менеджменту;

5) **ISO 50006:2014** – на основні принципи та рекомендації щодо вимірювання енергетичної ефективності;

6) **ISO 50015:2014** – на основні принципи та рекомендації щодо виміру і підтвердження енергетичної ефективності в організаціях.

7) **ISO 50001:2011** Energy management systems — Requirements with guidance for use (Системи енергетичного менеджменту. Вимоги та настанова щодо використання), вже прийнятий в Україні як національний: **ДСТУ ISO 50001:2014** «Енергозбереження. Системи енергетичного менеджменту. Вимоги та настанова щодо використання (ISO 50001:2011, IDT)», чинний з 1 січня 2015 року – забезпечить організацію і компанію технічними та управлінськими принципами для підвищення енергоефективності, скорочення витрат і підвищення екологічних показників.

Також потребують впровадження в Україні й інші стандарти цієї серії:

ISO 50002:2014 *Energy audits — Requirements with guidance for use* (Енергетичний аудит – Вимоги та настанова щодо

¹ ISO – Міжнародна організація по стандартизації, яка є розробником і видавцем міжнародних стандартів.

застосовування) допоможе приймати обґрунтовані рішення в тому, як використовувати свою енергію; встановлює вимоги до процесу проведення енергетичного аудиту щодо енергетичної ефективності, визначає принципи проведення енергетичного обстеження, вимоги до загальних процесів під час проведення енергоаудиту та комплектуючі до енергоаудиту. Він застосовний до всіх типів установ і організацій, а також до всіх видів енергії та використання енергії.

ISO 50003:2014 *Energy management systems — Requirements for bodies providing audit and certification of energy management systems* (Системи енергетичного менеджменту – Вимоги до органів, які проводять аудит і сертифікацію систем менеджменту енергії) – забезпечить ефективність аудиту й сертифікації, призначений для підтримки органів з аудиту та сертифікації і встановлює вимоги до компетентності, несуперечності та неупередженості при проведенні аудиту і сертифікації. Призначений для використання спільно зі стандартом ISO/IEC 17021:2011 *Conformity assessment — Requirements for bodies providing audit and certification of management systems* (Оцінка відповідності. Вимоги до організацій, які проводять аудит і сертифікацію систем менеджменту). Сюди відносяться додаткові вимоги, необхідні для планування аудиту, первинного аудиту, проведення аудиту на місцях, і гарантії того, що аудитори володіють необхідними навичками.

ISO 50004:2014 *Energy management systems — Guidance for the implementation, maintenance and improvement of an energy management system* (Системи енергетичного менеджменту. Керівництво з впровадження, супроводу та поліпшення системи енергетичного менеджменту). Приклади і підходи, представлені в цьому стандарті, ілюструють можливості, і вони не обов'язково підходять для будь-якої ор-

ганізації. У реалізації, збереженні або поліпшенні системи енергоменеджменту важливо, що організації вибирають підходи відповідно до їх власних обставин.

Стандарт сприятиме підприємствам використовувати системний підхід до постійного поліпшення енергоменеджменту та підвищення результативності «зелених» ініціатив. Для того, щоб ефективно управляти енергетичною ефективністю об'єктів, систем, процесів і обладнання, організації повинні знати, як використовується енергія і скільки споживається протягом довгого часу.

ISO 50006:2014 *Energy management systems — Measuring energy performance using energy baselines (EnB) and energy performance indicators (EnPI) — General principles and guidance* (Системи енергетичного менеджменту. Вимірювання енергетичної ефективності з використанням енергетичних вихідних даних (EnB) і показників енергетичної ефективності (EnPI)). Основні принципи та рекомендації містить практичні рекомендації про те, як відповідати вимогам стандарту ISO 50001 і, як наслідок, домогтися підвищення енергетичної ефективності. Стандарт застосовний до всіх типів установ і організацій, незалежно від її розміру, типу, місця розташування чи досвіду в сфері управління енергією.

ISO 50015:2014 *Energy management systems — Measurement and verification of energy performance of organizations — General principles and guidance* (Системи енергетичного менеджменту. Вимір і підтвердження енергетичної ефективності в організаціях. Основні принципи та рекомендації) містить набір принципів та керівних вказівок для вимірювання і подальшої верифікації, що відносяться до енергетичної ефективності показників, завдяки чому суб'єкт господарювання може заручитися довірою споживачів і партнерів до своїх продуктів і послуг.

Додаток

ЗАТВЕРДЖЕНО
розпорядженням Кабінету Міністрів України
від 3 серпня 2011 р. № 733-р

ПЛАН

заходів щодо виконання зобов'язань в рамках Договору про заснування Енергетичного Співтовариства

1. Привести нормативно-правову базу з питань загальних засад функціонування внутрішнього ринку природного газу у відповідність з вимогами Директиви 2003/55/ЄС.

Міненерговугілля,
НАК «Нафтогаз України»,
НКРЕ.
До 1 січня 2012 року.

2. Визначити умови та розробити правила доступу до системи транспортування природного газу з урахуванням вимог Регламенту ЄС № 1775/2005 Європейського Парламенту та Ради від 28 вересня 2005 року.

НКРЕ, Міненерговугілля,
НАК «Нафтогаз України».
До 1 січня 2012 року.

3. Розробити заходи із забезпечення безпеки постачання природного газу відповідно до вимог Директиви 2004/67/ЄС.

Міненерговугілля,
НАК «Нафтогаз України»,
НКРЕ.
До 1 січня 2012 року.

4. Привести нормативно-правову базу з питань загальних правил функціонування внутрішнього ринку електроенергії у відповідність з вимогами Директиви 2003/54/ЄС.

Міненерговугілля, НКРЕ,
державне підприємство
«НЕК «Укренерго».
До 1 січня 2012 року.

5. Визначити умови та розробити правила доступу до мережі транскордонної передачі електроенергії відповідно до рішення Європейської Комісії 2006/770/ЄС, що вносить зміни до додатка до Регламенту ЄС № 1228/2003 Європейського Парламенту та Ради від 23 червня 2003 року.

Міненерговугілля, НКРЕ,
державне підприємство
«НЕК «Укренерго».
До 1 січня 2012 року.

6. Розробити заходи із забезпечення безпеки електропостачання та інвестування в інфраструктуру відповідно до вимог Директиви 2005/89/ЕС.

Міненерговугілля, НКРЕ,
державне підприємство
«НЕК «Укренерго».
До 1 січня 2012 року.

7. Привести нормативно-правову базу з питань оцінки впливу деяких державних та приватних проектів на навколишнє середовище у відповідність з вимогами Директиви 85/337/ЕС з поправками, внесеними Директивою 97/11/ЕС та Директивою 2003/35/ЕС.

Мінприроди,
Міненерговугілля.
До 1 січня 2013 року.

8. Розробити заходи та методологію щодо зменшення вмісту сірки у деяких видах рідкого палива відповідно до вимог Директиви 1999/32/ЕС.

Мінекономрозвитку,
Мінприроди,
Міненерговугілля.
До 1 січня 2012 року.

9. Розробити заходи та методологію стосовно встановлення граничного рівня викидів деяких забруднювачів до атмосфери великими опалювальними установками відповідно до вимог Директиви 2001/80/ЕС.

Міненерговугілля,
Мінприроди,
Мінекономрозвитку,
НАК «Енергетична компанія України».
До 1 січня 2018 року.

10. Привести нормативно-правову базу з питань охорони диких птахів у відповідність з вимогами пункту 2 статті 4 Директиви 79/409/ЕС.

Мінприроди.
До 1 січня 2015 року.

11. Підготувати план заходів з імплементації Директиви 2001/77/ЕС щодо впровадження на внутрішньому ринку електроенергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії.

Мінекономрозвитку,
Держенергоефективності,
НКРЕ.
До 31 серпня 2011 року.

12. Підготувати план заходів з імплементації Директиви 2003/30/ЕС щодо впровадження використання біопалива чи інших видів палива з відновлюваних джерел енергії для транспорту.

Мінекономрозвитку, Держенергоефективності,
Мінінфраструктури, Мінагрополітики,
Міненерговугілля, інприроди, Мінфін, ДПС,
НАК «Нафтогаз України».
До 31 серпня 2011 року.

13. Розробити заходи та методологію стосовно застосування загальноприйнятих стандартів ЄС відповідно до вимог статті 22 Договору про заснування Енергетичного Співтовариства.

Міненерговугілля,
Мінекономрозвитку, НКРЕ,
НАК «Нафтогаз України».
До 1 лютого 2012 року.

14. Підготувати звіт про безпеку постачання енергоносіїв відповідно до вимог статті 29 Договору про заснування Енергетичного Співтовариства.

Міненерговугілля, НКРЕ,
НАК «Нафтогаз України»,
державне підприємство «НЕК «Укренерго»,
НАК «Енергетична компанія України».
До 1 лютого 2012 року.

15. Розробити Національний план дій з енергоефективності відповідно до вимог рішення Ради Міністрів Енергетичного Співтовариства від 18 грудня 2009 р. та від 24 вересня 2010 р. стосовно імплементації деяких директив з енергоефективності, зокрема Директиви 2010/32/ЄС щодо кінцевої ефективності використання енергії та енергетичного сервісу, Директиви 2010/31/EU щодо енергетичних характеристик будівель, Директиви 2010/30/EU щодо маркування енергетичної продукції.

Мінекономрозвитку,
Держенергоефективності,
Мінрегіон.
До 1 лютого 2012 року.

16. Привести нормативно-правову базу з питань нафти та/або нафтопродуктів у відповідність з вимогами Директиви 2009/119/ЄС від 14 вересня 2009 р. стосовно накладення на держав - членів ЄС зобов'язання щодо підтримки мінімальних запасів сирої нафти та/або нафтопродуктів.

Міненерговугілля,
Мінекономрозвитку, НКРЕ,
Держрезерв, Мінфін, Мін'юст,
НАК «Нафтогаз України».
До 1 грудня 2022 року.

17. Привести нормативно-правову базу з питань статистики в енергетиці у відповідність з вимогами Регламенту ЄС № 1099/2008 Європейського Парламенту та Ради від 22 жовтня 2008 р. про статистику в галузі енергетики, а також здійснити заходи щодо впровадження положень Директиви 2008/92/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 22 жовтня 2008 р. стосовно процедури співробітництва щодо забезпечення прозорості процедури встановлення цін на газ та електроенергію, які постачаються промисловим кінцевим користувачам (нова редакція).

Держстат, НКРЕ, Міненерговугілля,
Мінекономрозвитку, Держенергоефективності,
Мін'юст.
До 1 грудня 2013 року.

18. Розробити план заходів з імплементації Директиви 2009/28/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 23 квітня 2009 р. про заохочення до використання енергії, виробленої з відновлюваних джерел, якою вносяться зміни до Директив 2001/77/ЄС та 2003/30/ЄС, а в подальшому нею скасовуються.

Мінекономрозвитку,
Держенергоефективності,
Міненерговугілля,
НКРЕ, Мін'юст.
До 1 грудня 2013 року.

19. Розробити Національний план дій щодо виробництва енергії з відновлюваних джерел енергії до 2020 року відповідно до вимог Рішення Ради Міністрів Енергетичного Співтовариства від 18 жовтня 2012 р. щодо впровадження Директиви Європейського Парламенту та Ради 2009/28/ЄС від 23 квітня 2009 р. про заохочення до використання енергії, виробленої з відновлюваних джерел, якою вносяться зміни до Директив 2001/77/ЄС та 2003/30/ЄС, а в подальшому нею скасовуються.

Мінекономрозвитку,
Держенергоефективності,
Міненерговугілля,
НКРЕ, Мін'юст.
До 1 грудня 2013 року.

20. Розробити проект акта законодавства щодо імплементації вимог Директиви 2009/73/ЄС про загальні правила функціонування внутрішнього ринку природного газу та Регламенту ЄС № 715/2009 стосовно умов доступу до газотранспортних мереж.

Міненерговугілля,
НКРЕКП,
НАК "Нафтогаз України".
До 1 січня 2015 року.

21. Розробити програму реформування НАК "Нафтогаз України" відповідно до вимог Директиви 2009/73/ЄС та розпочати її виконання.

Міненерговугілля,
НКРЕКП,
НАК "Нафтогаз України".
До 1 січня 2015 року.

22. Привести Порядок доступу та приєднання до Єдиної газотранспортної системи України у відповідність з вимогами Регламенту ЄС № 715/2009 стосовно умов доступу до газотранспортних мереж.

НКРЕКП,
Міненерговугілля.
До 1 січня 2015 року.

23. Розробити проект акта законодавства щодо імплементації вимог Директиви 2009/72/ЄС про загальні правила функціонування внутрішнього ринку електроенергії та Регламенту ЄС № 714/2009 стосовно умов доступу до мережі транскордонної передачі електроенергії.

Міненерговугілля, НКРЕКП,
державне підприємство НЕК "Укренерго",
державне підприємство "Енергоринок".
До 1 січня 2015 року.

24. Привести правила доступу до пропускної спроможності міждержавних електричних мереж України у відповідність з вимогами Регламенту ЄС № 714/2009 стосовно умов доступу до мережі транскордонної передачі електроенергії.

НКРЕКП, Міненерговугілля,
державне підприємство "НЕК "Укренерго".
До 1 січня 2015 року.

25. Розробити Національний план дій із скорочення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від великих спалювальних установок відповідно до вимог Директиви 2001/80/ЄС.

Міненерговугілля,
Мінприроди.
До 30 жовтня 2014 року.

26. Забезпечувати актуалізацію звітів про безпеку постачання енергоносіїв відповідно до вимог статті 29 Договору про заснування Енергетичного Співтовариства.

Міненерговугілля, НКРЕКП,
НАК "Нафтогаз України"
та державне підприємство "НЕК "Укренерго".
Кожні два роки.

27. Розробити відповідні підзаконні нормативно-правові акти з метою забезпечення реалізації положень Закону України "Про державну допомогу суб'єктам господарювання" згідно з вимогами глави IV Договору про заснування Енергетичного Співтовариства і додатка III до нього.

Антимонопольний комітет,
Мінекономрозвитку, Міненерговугілля, НКРЕКП.
До 1 січня 2015 року.

28. Розробити соціальний план дій відповідно до вимог Меморандуму про взаєморозуміння із соціальних питань в рамках Енергетичного Співтовариства.

Мінсоцполітики, Міненерговугілля, НКРЕКП.
До 1 січня 2015 року.

29. Утворити багатосторонню робочу групу з представників центральних органів виконавчої влади із залученням представників громадських організацій, суб'єктів господарювання, а також представників Секретаріату Енергетичного Співтовариства для ефективного розроблення, втілення і моніторингу ефективності виконання реформ відповідно до зобов'язань в рамках Енергетичного Співтовариства.

Міненерговугілля,
НКРЕКП,
заінтересовані центральні органи виконавчої влади.
До 30 жовтня 2014 року.

Для нотаток

Співробітництво між Україною та Європейським Союзом у сфері енергоефективності

Автори-укладачі:
С. Павлюк, Р. Хорольський

Рецензент: О. Синьоокий

Макет та обкладинка Г. Тищенко

Оригінал-макет виготовлено на обладнанні
ГО "Лабораторія законодавчих ініціатив"
04071, м. Київ, вул. Нижній Вал 33, офіс 8
тел.: (+38 044) 531 37 68
факс: (+38 044) 425 25 33
e-mail: info@laboratory.kiev.ua
www.parlament.org.ua

Підписано до друку 25.03.2015. Формат 297х210.
Папір офсетний. Обкладинка 300 г/м мелована,
блок 150г/м мелована .
Друк офсетно-цифровий. Умовн. друк. арк. 9,0.
Обл.-вид. арк. 10. Наклад 150 прим.

